

Theaterbeoefenaars in Nederland gemeten

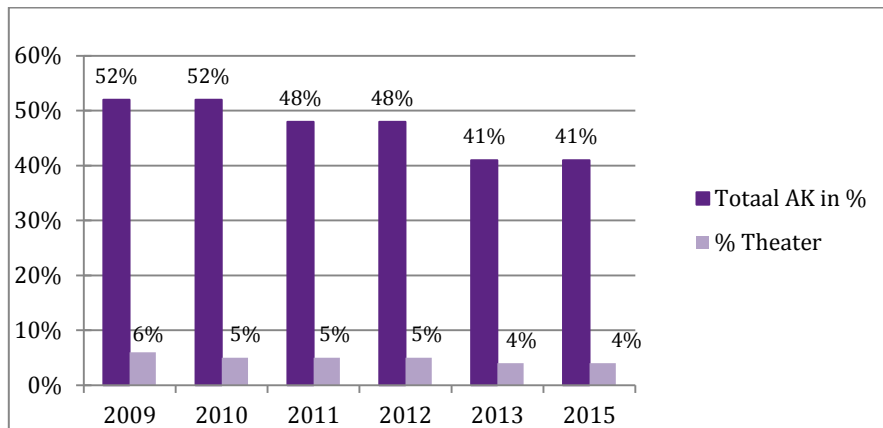
Jongeren theater leeft: er is ondanks de crisis vanaf 2008 nog steeds nieuw aanbod ontwikkeld voor jeugd- en jongeren theater. Tegelijkertijd is zichtbaar dat theateraanbieders voor het overgrote deel met freelancers werken en voor tweederde deel met vrijwilligers of onbetaalde krachten. Een vast dienstverband is een uitzondering. Opvallend is dat aanbieders zich voor het merendeel op 12 jarigen en ouder richten. Voor de basisschoolleeftijd is er minder aanbod. Daarnaast geven aanbieders aan dat de jongeren met wie zij werken ook wel eens jeugd/jongeren theater festivals bezoeken. De [eenmalige publicatie TheaterJONG](#) die het LKCA en het Platform Theater uitbrachten, geeft tekst en uitleg over jeugd- en jongeren theater. Hier presenteert het LKCA meer feiten en cijfers dan in het magazine terecht konden komen.

5% Theaterbeoefenaars

Afgezien van het jaar 2009 schommelt het aantal theaterbeoefenaars in vrije tijd vanaf 6 jaar rond de 750.000. Dit is ongeveer 5% van het totaal aantal amateurkunstbeoefenaars, dus van de mensen die aan beeldende kunst, muziek, dans, creatief schrijven, theater en mediakunst in hun vrije tijd doen: iets minder dan de helft van de Nederlandse bevolking doet in de vrije tijd aan een of meer vormen van kunstbeoefening.

Overzicht van AK-beoefenaars theater (Bron: *Monitor amateurkunst LKCA en rechtsvoorganger Kunstfactor*)

Door de jaren heen is een relatief stabiel aandeel theaterbeoefenaars in amateurkunstbeoefening van rond de 5% het landelijk beeld.

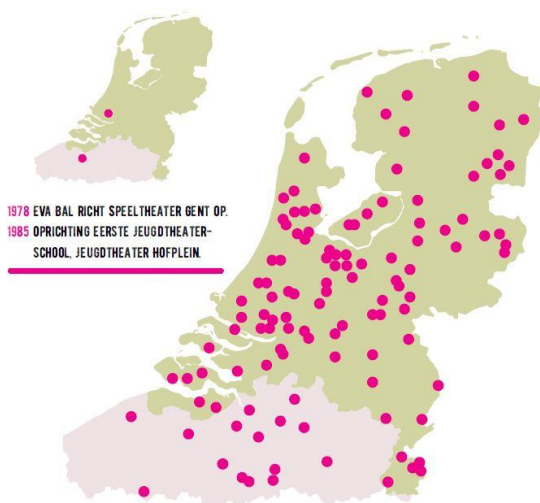
Relatief jong: van 5 tot 20 jarigen

Net als bij de meeste amateurkunstbeoefenaars zijn er meer jonge dan oudere beoefenaars van theater. Het grootste aandeel wordt gevormd door kinderen en jongeren tot een jaar of 20 die aan amateurtheater doen. Met theater beginnen amateurs doorgaans op jonge leeftijd, rond de 5 jaar. (Factsheet 2013). Dit beeld verandert niet sterk in 2015 (NMAK 2015).

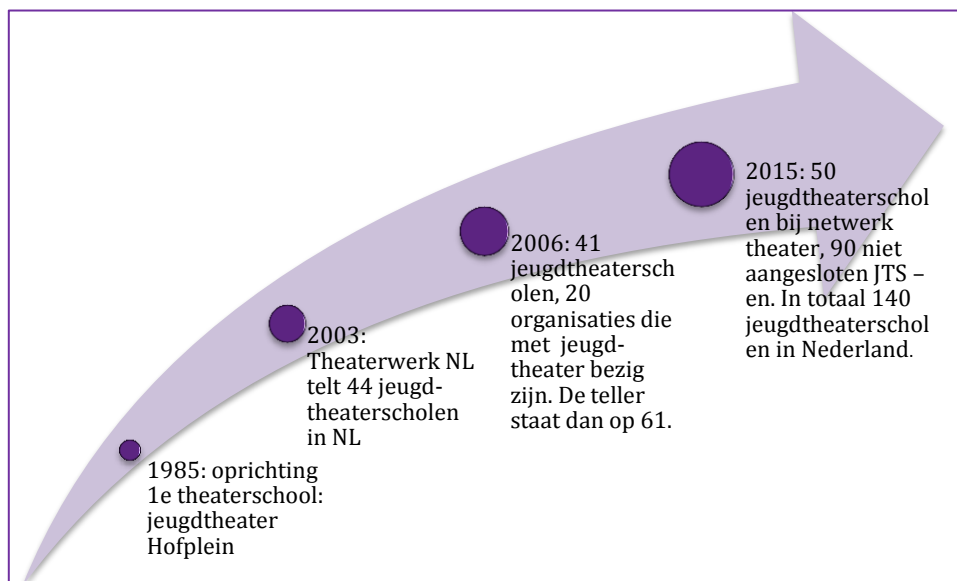
Oprichting jeugdtheaterscholen: 1985

In de publicatie *Theater jong* (maart 2016) zijn twee plattegronden van Nederland te zien met oprichtingsdata van jeugdtheaterscholen en het huidige spreidingsgebied van Jeugdtheaterscholen in Nederland in Vlaanderen.

WAAR IN NEDERLAND EN VLAANDEREN KUNNEN KINDEREN EN JONGEREN ANNO 2016 TERECHT OM THEATER TE MAKEN?*

Bron: TheaterJONG, eenmalige uitgave van het Platform Theater en het LKCA

7 theater- en toneelopleidingen

Er zijn in Nederland 7 opleidingen gericht op theater en toneel, waarvan er één alleen de docentenvariant aanbiedt. De rest van de opleidingen biedt ook de acteursvariant aan:

Opleidingsplaatsen	Docenten- en acteursopleiding	Alleen docentenopleiding
Maastricht	Hogeschool Zuyd	
Tilburg		Fontys Hogeschool
Utrecht	HKU	
Amsterdam	AHK	
Leeuwarden		NHL Hogeschool
Zwolle/Arnhem	ArtEZ Hogeschool	

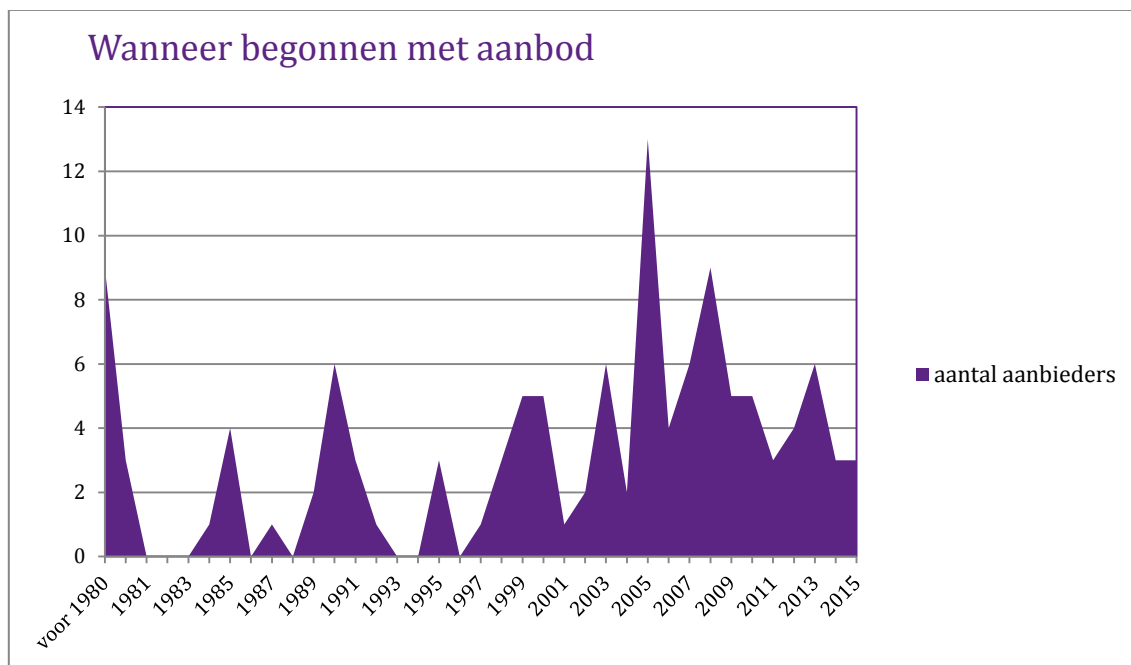
Enquête onder theateraanbieders: 2015

Het LKCA heeft onder theateraanbieders en onder bij de NAPK aangesloten professionele theatergezelschappen een enquête uitgezet om te weten te komen wat de huidige stand van zaken rondom jeugdtheaterscholen en hun aanbod is, zowel binnenschools als buitenschools. Er zijn 509 digitale enquêtes verspreid met een respons van 128. Enkele resultaten zijn opgenomen in de publicatie TheaterJONG. De rest van de relevante resultaten zijn hier verwerkt.

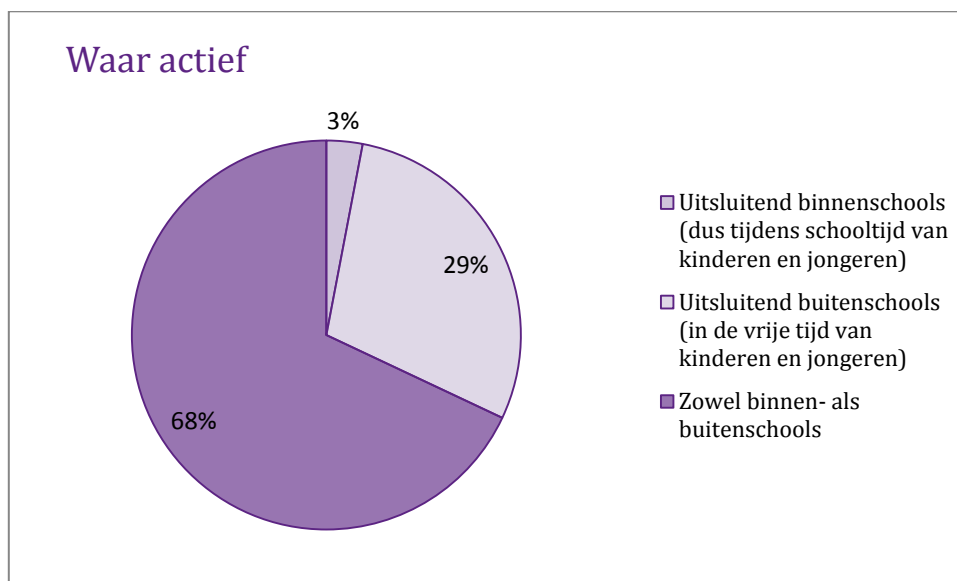
Vóór 1980

De meeste aanbieders zijn al langer actief, 9 zijn zelfs al voor 1980 begonnen en 13 zijn in 2005 gestart met dit aanbod (zie tabel). De meeste aanbieders zijn in de jaren 2000 begonnen met hun aanbod voor kinderen en jongeren. Opvallend is dat ook in 2008 en later nog steeds aanbieders een nieuw jeugd- en jongerenaanbod starten, ondanks de crisis die zijn sporen in de culturele sector heeft achtergelaten.

Wanneer bent u begonnen met het theateraanbod voor kinderen en jongeren gericht op actief zelf theater maken, doen en leren?

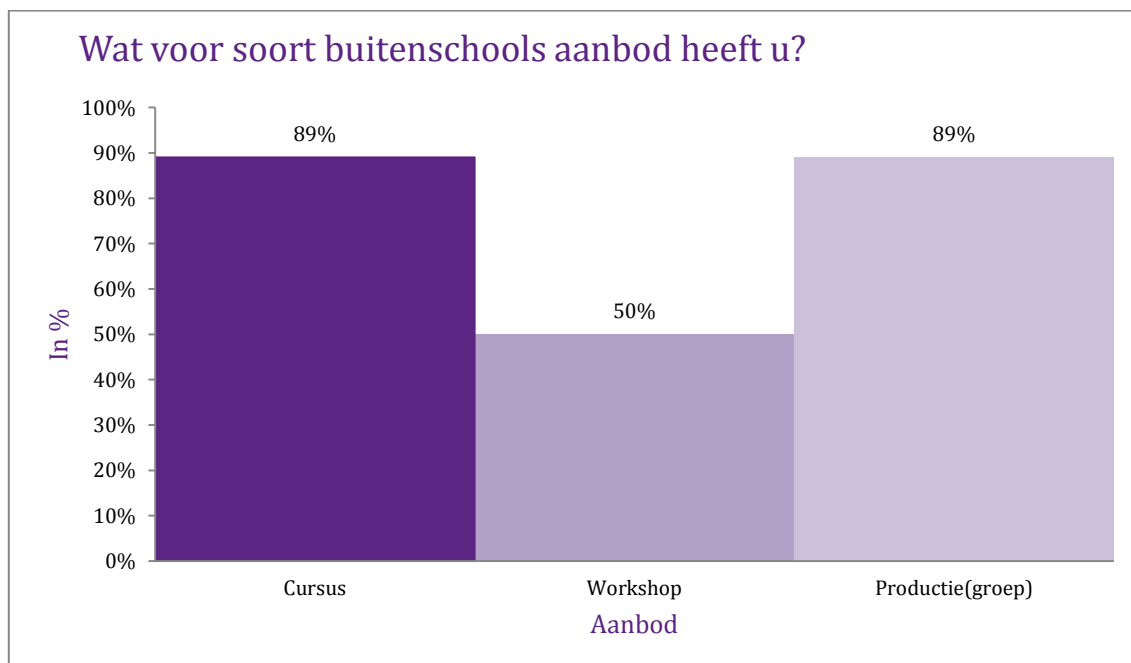
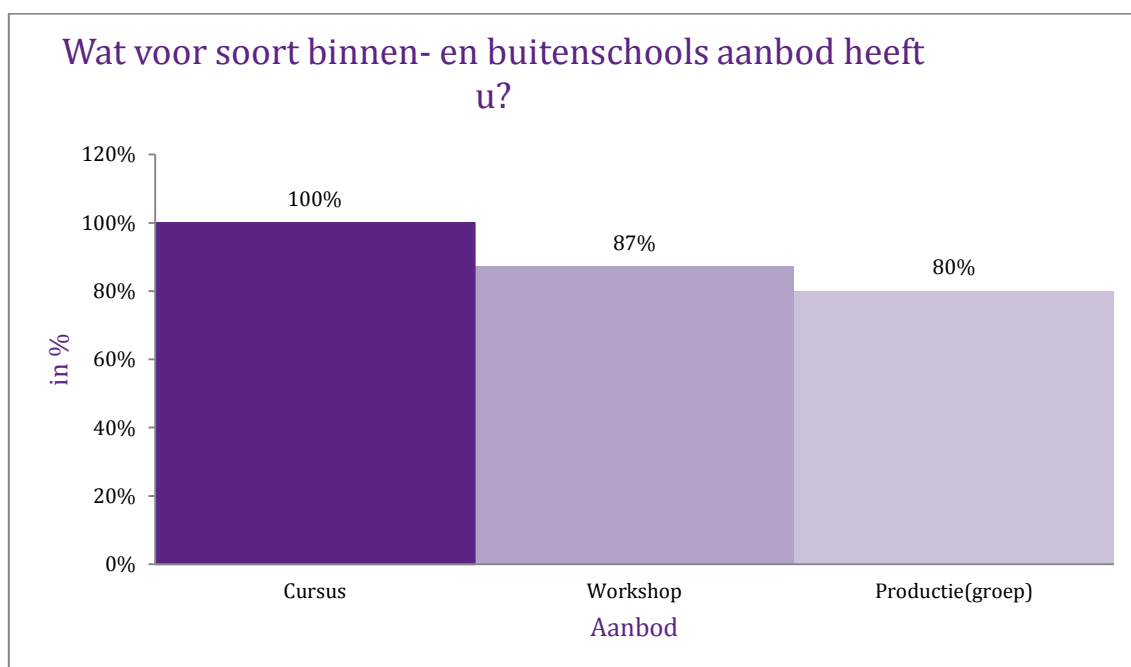

De meeste aanbieders zijn zowel binnenschools als buitenschools actief. Aangezien slechts een minimaal percentage alleen een binnenschools aanbod heeft, kijken we niet verder naar deze groep. De resultaten van buitenschoolse aanbieders en de combinatie van binnen- en buitenschools aanbod, worden verder uitgewerkt. 68% van de respondenten combineert zowel binnen als buitenschools aanbod, tegenover 29% van hen dat alleen buitenschools aanbod heeft.

Cursus-workshop-productiegroep: 100-87-80%

We hebben de aanbieders met alleen een buitenschools en een combinatie binnen- en buitenschools aanbod gevraagd wat voor soort aanbod zij dan hebben.

Varia: waar en met wie

Dit aanbod wordt op verschillende locaties aangeboden, variërend van een eigen studio, een lokaal theater en of een centrum voor de kunsten, tot een basisschool in de directe omgeving

van de kinderen.

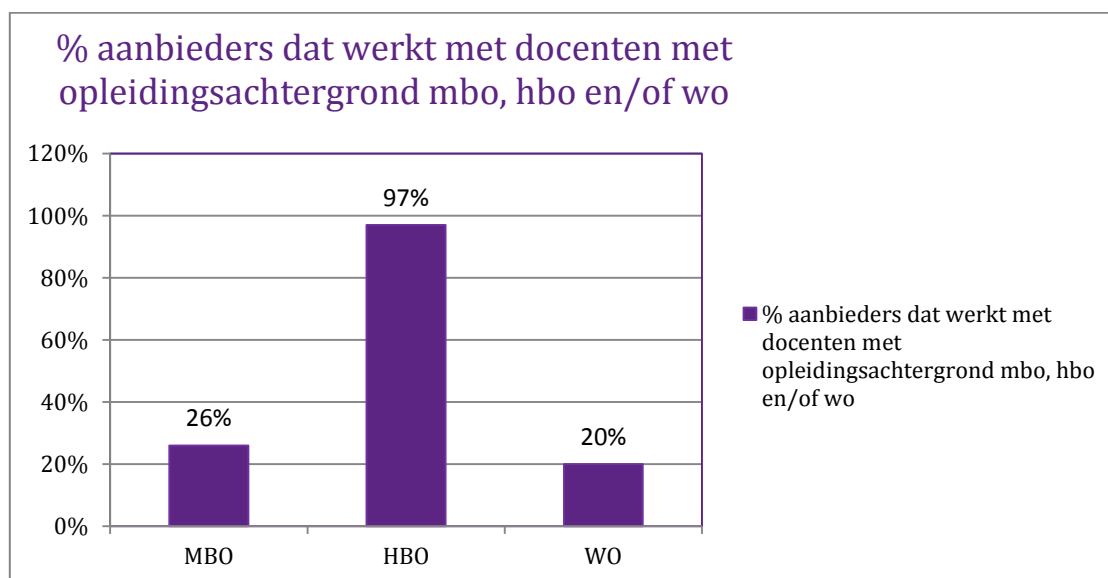
Wanneer er wordt samengewerkt zijn de samenwerkingspartners binnenschools:

Basisscholen, bibliotheken, cultuurpunten, gemeenten, kinderopvang, middelbaar onderwijs, centra voor de kunsten, toneelgezelschappen en zzp'ers.

Partners voor samenwerking buitenschools zijn: andere theaterscholen, productiehuizen in binnen- en buitenland, basisscholen en kinderopvang, centra voor de kunsten, gemeenten, zzp'ers en kunstvakopleidingen.

Freelancers 93%, hbo'ers 97%

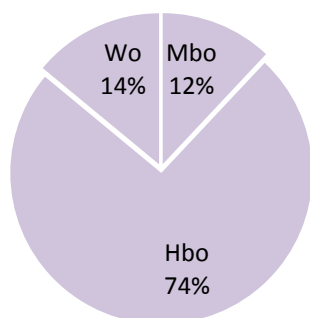
Bijna alle aanbieders werken met freelancers (93%), variërend van 1 tot 200 en van een paar uur per jaar tot 1, 2, 5, 8 of 12 fte's. In de theaterwereld –kunnen we concluderen- is het eerder regel dan uitzondering om freelancers in te huren voor enkele uren per week en soms per jaar. We zien dan dat bijna alle aanbieders met hbo (kunstvak) opgeleide docenten/begeleiders werken en dat een vijfde met wo en ruim een kwart met mbo opgeleiden werkt.

We vroegen daarnaast om aantallen docenten en kwamen op het volgende uit:

Opleidingsachtergronden van docenten

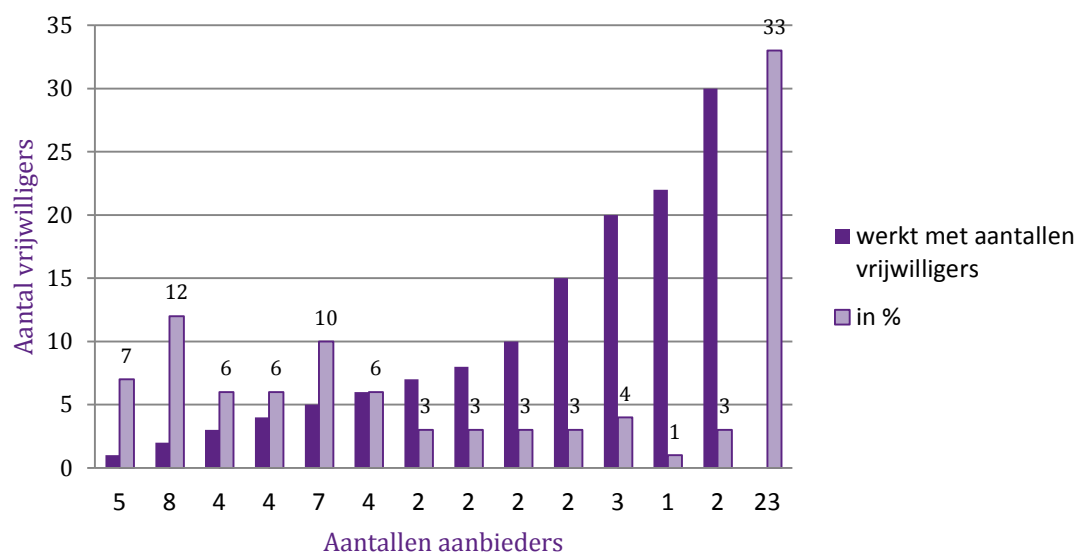
%

Vrijwilligers: 1-30

67% van de respondenten zegt te werken met vrijwilligers en onbetaalde medewerkers. Het gaat om aantallen tussen de 1 en 30.

Hoeveel vrijwilligers in de organisatie

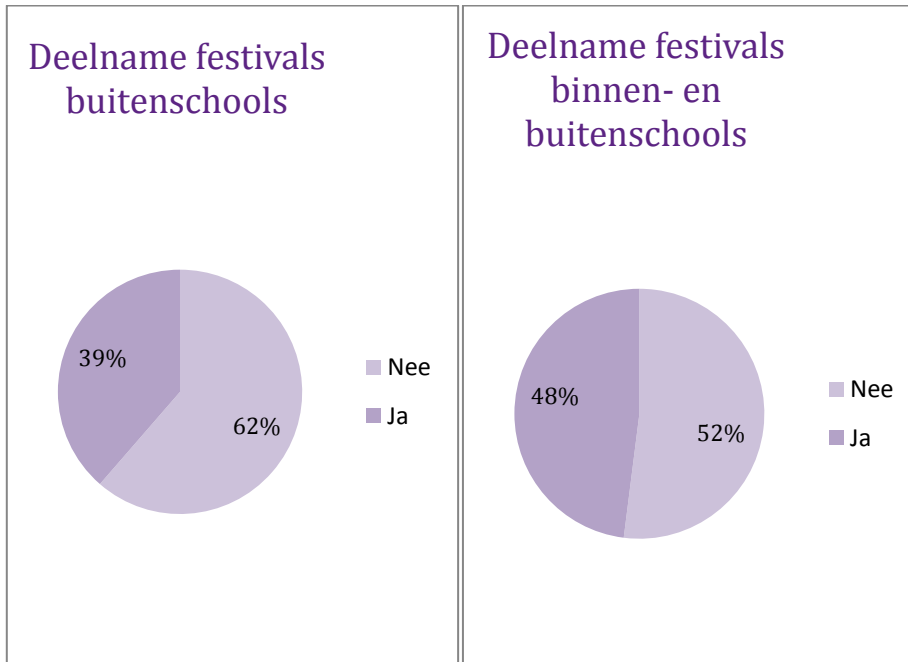
33% werkt met 0 vrijwilligers, 3% met 30, 1% met 22, etc.

Festivals

In beide aanbodsvormen, dus zowel alleen buitenschools als de combinatie van binnen- en buitenschools aanbod doen leerlingen van aanbieders vaker niet dan wel mee aan festivals. Maar als ze meedoen bezoeken ze vooral de volgende festivals: (41 respondenten in totaal).

Festival	Plaats	Aantal keer genoemd
Twentse Lente Festival	Almelo	
Noorderparkfestival	Amsterdam	2
Axis Festival	Assen	2

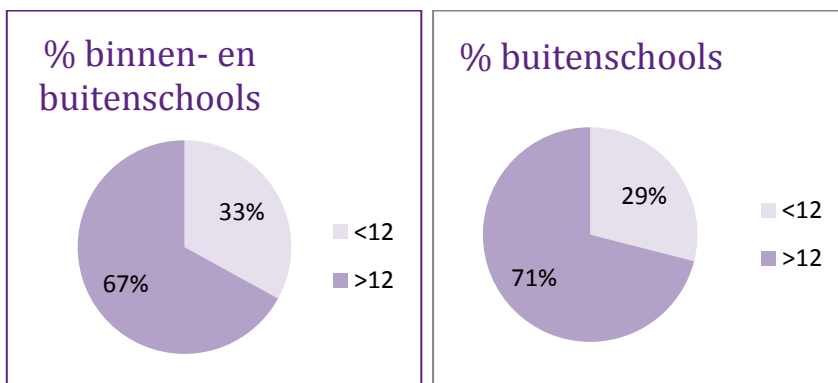
Theaterfestival Breda	Breda	
Ooievaarsfestival	Den Haag	
Festival Havenwerk	Deventer	12
Regatta, onderdeel van Festival Havenwerk	Deventer	6
Deventer op Stelten	Deventer	2
Brechtfestival	Deventer	
Dickens festijn	Deventer	
Nacht van Goud	Deventer	
Humor Festival	Deventer	
Goes Kinderstad	Goes	
Jonge Harten	Groningen	3
Noorderzon	Groningen	3
Festival Schijt aan de grens	Limburg	
Bruis	Maastricht	
5RoeFestival	Noordwijkerhout	5
Strandwalfestival	Rijswijk	
Amateur Theater Festival Rotterdam	Rotterdam	
Festival aan de Maas	Rotterdam	
FestiValDerAa	Schipborg	4
Theaterontmoeting Laagland	Sittard	
frUITMARKT- opening theaterseizoen	Sneek	
Ut Sneek- straattheaterfestival	Sneek	
Link	Tilburg	
Onderstroom Festival	Vlissingen	
Dromen over Feest	Zaandijk	
Beste Buren festival		
Buurtfestivals		2
Kunstbende		
Musicalfestival		
Straattheaterfestival		
Studenten Eenakterfestival		
Stukafest		
WAK		2
Zelfiefestival		2

Aanbod 12+

Voor zowel die aanbieders met alleen buitenschools aanbod als de aanbieders die de combinatie van binnen- en buitenschools aanbod in hun pakket hebben ligt de hoofdmoot van het aanbod bij dat voor kinderen tussen de 12 en 18 jaar.

Alleen buitenschools en binnen – en buitenschools: Leeftijdscategorieën

Colofon

Theaterbeoefenaars in Nederland gemeten

Auteurs en samenstelling

Amalia Deekman en Ingrid Smit

Uitgever

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Kromme Nieuwegracht 66

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

@LKCA Utrecht, maart 2016